

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Mohelnice, Masarykova 4, okres Šumperk

Masarykova 4, 789 85 Mohelnice

Identifikátor: 600 148 343

Zřizovatel: Obec Mohelnice, U Brány 2, 789 85 Mohelnice

Školský úřad Šumperk, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk

Termín konání orientační inspekce: 7. - 10. únor 2000

Čj.	135 064/00-05051
Signatura	om5ct106

ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ

Základní škola Mohelnice, Masarykova 4 je největší základní školou v okrese od 1. 9. 1997, kdy byla provedena integrace dvou úplných základních škol v Mohelnici. Ve školním roce 1999/2000 navštěvuje 41 tříd 901 žák, 45 % žáků dojíždí ze 42 obcí a osad okresu Šumperk a Olomouc. Od školního roku 1986/1987 jsou ve škole zřízeny specializované třídy pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování (SVPUCH) a od školního roku 1990/1991 třídy s rozšířeným vyučováním jazyků (RVJ). V tomto školním roce je v 2. - 8. ročníku sedm specializovaných tříd pro žáky s SVPUCH a sedm tříd 3. - 9. ročníku s RVJ.

Základní škola má jedno odloučené pracoviště na Mlýnské ulici, kde je umístěno v současné době osmnáct tříd 1. - 9. ročníku. Podle Rozhodnutí Školského úřadu Šumperk o změně v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení k 1. 9. 1999

čj. 13/99-8-00 sdružuje škola školní družinu a školní klub se šesti odděleními a školní jídelnu.

V tomto školním roce se ve škole vyučuje podle následujících vzdělávacích programů (VP):

- VP Základní škola čj. 16 847/96-2 ve třídách 1. - 8. ročníku a v IX. A, B
- VP Základní škola pro třídy s RVJ čj. 16 333/96-22-21 ve třídách III. C, IV. D, V. D, VI. D, VII. D, VIII. D a IX. C
- Upravené učební dokumenty čj. 18 730/91-20 ve třídách IX. D, E

Jako povinný cizí jazyk se vyučuje anglický jazyk a německý jazyk.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Tým České školní inspekce (ČŠI) hodnotil podmínky a kvalitu vzdělávání v předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika a přírodopis. ČŠI se dále zaměřila na hodnocení úrovně vzdělávání ve specializovaných třídách pro žáky s SVPUCH a kvality péče o integrované žáky se zdravotním postižením (Žzp). Podkladem pro hodnocení byly provedené hospitace a další kontrolní činnost.

Společné zjištění

Ve všech sledovaných předmětech souhlasí hodinová dotace se schváleným učebním plánem zvolených vzdělávacích programů.

Český jazyk

1. stupeň

Hospitace byly provedeny v hodinách jazykového vyučování, čtení a literární výchovy i psaní. V kontrolovaných třídních knihách 4. a 5. ročníku nebylo zapisováno ke dni inspekce učivo psaní.

Výuka českého jazyka na 1. stupni je zajištěna převážně učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí s výjimkou tří vyučujících. Výraznou předností personálního obsazení je jeho nízká věková struktura.

Prostorové podmínky, velmi dobré vybavení učebními pomůckami, encyklopedickou literaturou, tituly mimočítankové četby i didaktickou technikou vytvářejí předpoklad pro efektivní vzdělávací proces. Pomůcky jsou na základě požadavků učitelů doplňovány a inovovány. Fond učebnic zatím plně neodpovídá příslušnému vzdělávacímu programu.

Učební prostředí vyhovuje z hlediska psychohygieny. Ve sledovaných vyučovacích hodinách učitelé ve výrazné převaze dbali na dodržování psychohygienických zásad. Na žáky kladli přiměřené nároky, umožňovali odpovídající pracovní tempo a většinou vhodně zařazovali účinné relaxační techniky.

Struktura vyučovacích hodin vycházela ze stanoveným vzdělávacích cílů, které navazovaly na předchozí učivo a na úroveň znalostí žáků. Učitelé volili pestré a aktivizující didaktické metody včetně práce s chybou a prvky problémového učení. Více využívali účelnou frontální formu, ale také samostatnou, skupinovou i ve dvojicích, kdy výuka probíhala za výrazně aktivnější účasti žáků. Dělené vyučovací hodiny efektivně využili k důkladnému procvičení učiva. Ve všech hodinách vedli žáky ke zdůvodňování pravopisných jevů, vysvětlování nových pojmů, souvislému vyjadřování, rozvoji čtenářských dovedností i využití encyklopedické literatury. Srozumitelně a správně navozovali nové učivo, jeho pochopení si ověřovali. Vhodně využívali mezipředmětových vztahů, poznatků a zkušeností žáků.

Ve třídách vládla pohoda, příznivá pracovní atmosféra, partnerské vztahy, ochota, úcta a oboustranný zájem. Celkový projev vyučujících byl kultivovaný a pro žáky příkladný.

Namátkovou kontrolou sešitů bylo zjištěno, že záznamy žáků vyhovují rozsahem a obsahují probrané učivo. V žakovských knížkách je zastoupeno hodnocení písemného i ústního projevu žáků.

Vzhledem k současným podmínkám pro vzdělávání v předmětu český jazyk na 1. stupni, k úrovni sledovaných vyučovacích hodin a také dalšímu zjištění je celkově hodnocena kvalita výuky jako nadprůměrná.

Úroveň výuky ve specializovaných třídách

V souladu s vyhláškou č. 291/1991 Sb., § 5 odst. 2 o základní škole bylo ve školním roce 1999/2000 zřízeno sedm specializovaných tříd pro žáky se specifickými poruchami učení a chování (SVPUCH) s celkovým počtem osmdesát sedm žáků. Rozhodnutí o zařazení žáků obsahuje všechny náležitosti dle vyhlášky č. 127/1997 Sb., § 7 odst. 1 o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

ČŠI se při hospitační činnosti ve všech specializovaných třídách (sedm vyučovacích hodin) zaměřila na úroveň výuky českého jazyka.

Kontrolou tematických plánů učiva a zápisů v třídních knihách bylo zjištěno správné členění všech složek předmětu. Drobné nedostatky v plánování čtení a literatury (chybějící úkoly pro procvičování techniky čtení a čtení s porozuměním, besedy o knihách, návštěvy knihovny a výstavy knih) byly s vyučujícími projednány během inspekce.

Personální podmínky z hlediska odborné způsobilosti učitelů jsou velmi dobré. Ve čtyřech třídách vyučují speciální pedagogové a ve třech třídách učitelky s odbornou způsobilostí pro výuku českého jazyka

Prostorové podmínky učeben odpovídají počtům žáků, většinou jsou vybaveny novým nábytkem a odpočinkovými kouty s koberci. Výjimku tvoří dvě velmi malé učebny bez tekoucí vody (V. C a VI. C), které jsou nevyhovující pro umístění tříd i z psychohygienického hlediska.

Materiální podmínky pro výuku předmětu český jazyk jsou na velmi dobré úrovni, žáci mají k dispozici jazykové přehledy a další pomůcky vhodné pro zlepšení specifických poruch ve čtení a psaní (okénka, bzučáky, tvrdé a měkké kostky, textilní písmena apod.) Učitelé je vhodně doplňují vlastními pomůckami a kopírovanými texty.

Psychohygienické podmínky ve vyučování byly všemi vyučujícími důsledně dodržovány.

Příprava všech učitelů na výuku byla pečlivá a promyšlená. Organizace práce v hodinách měla velmi dobrou úroveň. Použité metody a formy práce byly zejména u učitelů (speciálních pedagogů) voleny vhodně a efektivně. Individuální přístup byl patrný zejména při samostatné práci, kdy byl slabším žákům dán větší časový prostor pro splnění úkolu.

Úvodní motivace se většinou omezovala na pouhé sdělení náplně hodiny. Výjimku tvořily učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku českého jazyka, které vhodně motivovaly cíl hodiny ukázkami z knih, kontrolou zadaného učiva s následným hodnocením i ukázkami z praxe.

V hodnocení výsledků se učitelé většinou zaměřovali jen na slovní komentování výkonu. Aktivita žáků měla průměrnou úroveň, převažoval pozitivní vztah k výuce. Všichni učitelé respektovali osobnost jednotlivých žáků, dávali jim prostor k vlastnímu vyjádření a naopak žáci projevovali naprostou důvěru ke všem vyučujícím.

Kvalita výuky českého jazyka ve specializovaných třídách měla velmi dobrou úroveň.

Péče o integrované žáky se zdravotním postižením

Ve smyslu Metodického pokynu čj. 16 138/98 k integraci dětí a žáků se zdravotním postižením do škol a školských zařízení, vykazuje škola ve školním roce 1999/2000 celkem třicet šest integrovaných žáků, z toho třicet jeden žák se specifickými vývojovými poruchami učení a chování (SVPUCH), dva žáci tělesně postižení, dva žáci se sluchovým postižením a jedna žákyně bez odborného posudku pouze s lékařským nálezem.

Kontrolou příslušné dokumentace integrovaných žáků (IŽ) bylo zjištěno, že u třiceti pěti žáků jsou všechny odborné posudky vypracované pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP), nebo speciálním pedagogickým centrem (SPC). Všechny uvádějí druh a stupeň postižení a obsahují konkrétní doporučení pro práci s IŽ.

Vypracované individuální vzdělávací programy (IVP) vycházejí ze závěrů a doporučení odborných pracovišť. Jejich úroveň je rozdílná, na vypracování některých IVP se nepodílejí třídní učitelé ani učitelé ostatních předmětů, do kterých by se porucha mohla promítnout.

U většiny chybí podpis rodičů, nebo záznam o jejich případném podílu spolupráce s učiteli. Jsou vyhodnocovány jen na konci školního roku.

ČŠI se ve své hospitační činnosti ve třídách I. stupně s největším počtem IŽ (III. B a IV. B) zaměřila na sledování péče o tyto žáky v hodinách českého jazyka.

V obou těchto třídách vyučují učitelky bez odborné a pedagogické způsobilosti, jedna v současné době studuje.

V těchto hodinách nebyla věnována IŽ individuální péče. Kontrolou předložených sešitů bylo zjištěno, že učitelky jen ojediněle diferencují práci integrovaným žákům. Pouze v hodnocení je patrná jistá shovívavost, projevující se zejména častým povzbuzováním a pochvalou.

Použití speciálních pomůcek nebylo v hospitovaných hodinách zaznamenáno.

Pro reedukační péči v době mimo vyučování je zřízeno sedm skupin, které vedou učitelé, vyučující ve specializovaných třídách. Ve své práci využívají různé speciální pomůcky, které má škola zabezpečené v dostatečné míře.

Dokumentace o integrovaných žácích je vedena, individuální vzdělávací programy jsou zpracovány nejednotně a nepřesně, práci ve vyučování s integrovanými žáky hodnotí ČŠI jako nevyhovující.

V oblasti péče v době mimo vyučování postupují vyučující systematicky a kvalitně, ČŠI ji hodnotí jako nadprůměrnou.

Německý jazyk

Ve sledovaných třídách jsou učební osnovy průběžně plněny. Ze zápisů v třídních knihách a předložených tematických plánů učiva bylo kontrolou zjištěno značné zpoždění (více než dva měsíce) v probraném učivu ve třídě IV. B.

Nepříznivé personální podmínky neumožnily rozšířit výuku německého jazyka formou volitelného nebo nepovinného předmětu konverzace v německém jazyce. Žákům nebyl nabízen ani druhý cizí jazyk jako nepovinný předmět.

Pedagogicky a odborně způsobilá pro výuku německého jazyka je pouze jedna učitelka. Zcela nevyhovující z hlediska odborné způsobilosti vyučujících je zajištění výuky ve třídách s RVJ.

Prostorové podmínky školy vzhledem k počtu jazykových skupin německého a anglického jazyka nejsou odpovídající. Na obou pracovištích je zřízena jen jedna společná odborná učebna pro oba cizí jazyky. Obě učebny svým vhodným a velmi dobrým vybavením vytvářejí podnětné učební prostředí. Je v nich soustředěna potřebná didaktická technika, učební pomůcky, alternativní učebnice, metodické materiály aj., kterých je ve škole dostatečné množství. Naopak v kmenových učebnách, kde probíhala výuka většiny sledovaných hodin, nebyly žákům prezentovány v potřebné míře učební pomůcky k aktuálnímu učivu a učitelky musely neustále přenášet nezbytný radiomagnetofon.

Ve škole se používají dvě učebnicové řady. Ve třídách s RVJ jednotně zvolená řada učebnic, pro ostatní třídy bylo dle zápisu z jednání předmětové komise dohodnuto pracovat s jinou učebnicovou řadou a zajistit tak návaznost mezi jednotlivými ročníky. ČŠI však zjistila v paralelních třídách 5. ročníku užívání dvou různých učebnic.

Na psychohygienické zásady výuky většina učitelek dbala. Přetěžování žáků během vyučování ani množstvím a rozsahem zadávaných domácích úkolů nebylo zaznamenáno. V rozvrhu hodin není vhodné z hlediska psychohygieny zařazení všech tří hodin v týdnu předmětu německý jazyk na šestou vyučovací hodinu v 5. ročníku a na pátou vyučovací hodinu ve 4. ročníku.

Vyučovací hodiny většinou s klasickou frontální formou výuky odpovídaly zvolené strukturovou jen částečně výukovým cílům. Organizace práce v mnohých hodinách neměla dobrou úroveň, příliš jednoduchou stavbou bez častějšího střídání činností žáky spíše unavovala a způsobila jejich nezájem a malou aktivitu. Ve vyučovacích hodinách vyšších tříd a v jedné třídě 4. ročníku byly zařazeny efektivní a pro výuku cizího jazyka velmi vhodné vyučovací metody, např. problémové učení, práce ve skupinách a ve dvojicích, a to zejména s cílem rozvoje komunikativních dovedností a s účelným využitím pomůcek a didaktické techniky. Ve specializované třídě pro žáky s SVPUCH učitelka vhodně přizpůsobila obsah a množství učiva jejich schopnostem.

Vstupní motivace byla ve všech hodinách provedena pouze seznámením s programem a cílem výuky. Průběžnou motivaci využily učitelky účinněji, např. aktualizací učiva, konkrétními příklady ze zkušeností žáků i pozitivním povzbuzováním a pochvalou. Hodnocení klasifikací, které mělo ve všech případech formativní charakter, bylo spravedlivé, učitelkami zdůvodněné, ale bylo použito jen ojediněle.

V komunikaci některých učitelek byl při základních organizačních pokynech nedostatečně uplatňován německý jazyk. Zvolenými činnostmi, které zdůrazňovaly vzájemnou spolupráci mezi žáky a žáky s učitelkou (ve skupinách a ve dvojicích), byly rozvíjeny komunikativní schopnosti žáků v některých hodinách velmi úspěšně. Interakcí žáků bylo dosaženo efektivního využití vyučovacího času a rozvíjení jejich samostatnosti.

Nežádoucí chování žáků při výuce se částečně projevovalo ve specializované třídě.

ČŠI hodnotí kvalitu výuky v předmětu německý jazyk jako průměrnou.

Matematika

Inspekce byla zaměřena na podmínky a průběh vzdělávání ve třídách 4. - 9. ročníku.

Učební plán v 9. ročníku je vhodně doplněn nepovinným předmětem cvičení z matematiky. Na 2. stupni je plánované učivo v souladu s učebními osnovami, ve 4. a 5. ročníku obsahová náplň učiva spíše kopíruje používané učebnice a pracovní sešity, které důsledně nerespektují učební osnovy v rozlišení základního a rozšiřujícího učiva. Kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že výuka ke dni inspekce probíhala v souladu s požadavky osnov a že nebyla porušena návaznost jednotlivých témat.

Výuka matematiky na 2. stupni je plně vyučována odborně a pedagogicky způsobilými učiteli, na 1. stupni nemají předepsanou kvalifikaci dvě učitelky.

Učebny pro výuku sledovaného předmětu jsou funkčně zařízeny a jejich kapacita a velikost umožňuje realizovat zvolený vzdělávací program. Vybavení učebnicemi, pracovními sešity a texty je dostačující, na 1. stupni učebnicový fond plně neodpovídá učebním osnovám, na 2. stupni je aktualizován a přizpůsoben zvolenému vzdělávacímu programu.

Standardní učení pomůcky jsou zastaralé, ale funkční, ve výuce méně používané, ve sledovaných hodinách uplatňovali učitelé více pomůcky vlastnoručně vyrobené. Didaktická technika byla neformálně uplatněna v procesu výuky ve třech sledovaných hodinách. Škola je vybavena výpočetní technikou a žáci k ní mají umožněn přístup ve volitelném předmětu informatika a nepovinném předmětu cvičení z matematiky.

Ve výuce většiny navštívených hodin byly dodrženy psychohygienické zásady. V učebnách byla udržována optimální teplota, dbáno na větrání a řádné osvětlení. Střídání přímé a samostatné práce i pracovní tempo byly vcelku přiměřené náročnosti učiva a věku žáků. Zařazení relaxačního uvolnění bylo pozorováno jen ve třídách 4. a 5. ročníku. Učitelé však méně dbali na správné sezení žáků při psaní. K přetěžování žáků písemnými pracemi a domácími úkoly nedocházelo.

Organizační struktura hodin odpovídala stanoveným výukovým cílům. Učitelé měli promyšlené postupy a formy práce. Většina hodin byla věnována upevňování vědomostí a utváření dovedností. Ve více než v polovině hodin byl žákům poskytnut dostatečný prostor pro samostatnou práci a aktivní učení. Skupinového vyučování bylo užito jen v jedné hodině, učitelé celkově málo využívali možnosti diferencované výuky a uplatnění individuálního tempa. Pozitivně bylo hodnoceno zadávání problémových otázek a příkladů podporujících rozvoj logického myšlení. Organizační pokyny a formulace otázek vyučujících byly žákům srozumitelné. Pamatováno bylo i na aplikace různých hledisek a alternativních způsobů řešení. Použité metody a formy práce odpovídaly charakteru učiva a specifickým podmínkám třídy (hospitace proběhly i ve specializovaných třídách). Ve všech ročnících učitelé zohledňovali integrované žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování. Ojedinele se frontální výuka ve vyšších ročnících a individuální práce žáků u tabule projeví jako neefektivní využití vyučovacího času.

Žáci byli motivováni pozitivním přístupem vyučujících, hodnocením výkonů a oceněním jejich snahy. Ve výuce učitelé ve zvýšené míře užívali motivačních výzev a pochval. Výsledky učení byly průběžně vyhodnocovány a prováděly se korekční postupy. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že četnost známek je optimální a hodnocení vědomostí a dovedností žáků má převážně formativní charakter. Učitelé však často požívali při klasifikaci známky s mínusy a plusy. V závěru hodin prováděli hodnocení práce třídy a jednotlivců. Zápisy v sešitech žáků mají jednotnou úpravu, vcelku dobrou grafickou úroveň a jsou učiteli opravovány. Učitelé neprováděli analýzu společných chyb, které se vyskytly v kontrolních písemných pracích.

Komunikace mezi učiteli a žáky byla založena na vzájemné důvěře. Chování a jednání žáků

v průběhu hospitací bylo kultivované, k výuce předmětu projevovali pozitivní vztah.

Kvalita vyučování matematiky na základě výsledků hospitační činnosti a kontroly příslušné dokumentace je ČŠI hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodopis

Členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu školy. Povinná výuka je doplněna širokou nabídkou volitelných a nepovinných předmětů s biologickým a ekologickým zaměřením. Výukové cíle sledovaných hodin odpovídaly učebním osnovám a byly přiměřené věku a schopnostem žáků. Značné rozdíly v perspektivním plánování učiva dokladují, že všichni vyučující nepochopili jeho význam zejména z hlediska zajištění uceleného standardu vzdělávání a průběžného vyhodnocování plnění učebních osnov (velmi hrubé časové rozvržení učiva, plánování nepřiměřeného množství hodin, v jednom případě nebyl tematický plán učiva zpracován). V této oblasti jsou značné rezervy v činnosti předmětové komise přírodopisu.

Personální podmínky výuky jsou velmi dobré. Předmět je vyučován čtyřmi učiteli s předepsanou kvalifikací a jednou učitelkou bez odborné způsobilosti.

Výuka probíhá ve dvou odborných učebnách vybavených potřebnou didaktickou technikou. Učebnice a učební pomůcky umožňují plnit zvolený vzdělávací program. Ve sledovaných hodinách bylo zjištěno jejich účelné využívání. Učební prostředí je podnětné, estetické a vyhovuje psychohygienickým zásadám.

Struktura vyučovacích hodin i jejich organizace byly přizpůsobeny věku žáků a umožňovaly plnit výukové cíle. Při frontální didaktické formě učitelé využívali různých metod, které převážně vytvářely prostor pro aktivní učení. Velmi efektivní bylo zařazení skupinové práce, kde si žáci osvojovali nové učivo na základě vlastního pozorování, vyhledávání textu v učebnici a odborné literatuře. Pro názornost výuky byly účelně využity učební pomůcky a didaktická technika. Učivo bylo interpretováno věcně správně.

V průběhu vyučování učitelé žáky pozitivně motivovali aktualizací učiva, vysvětlením praktického uplatnění získaných poznatků i uváděním příkladů z blízkého regionu. Méně využívali vstupních motivačních metod. Zkoušení a opakování navazovalo na probírané učivo. Úkoly pro samostatnou individuální práci byly přiměřené schopnostem žáků, učitelé si ověřovali jejich pochopení a při plnění úkolů poskytovali žákům pomoc. Hodnocení bylo objektivní, chybné odpovědi byly analyzovány a opravovány ve spolupráci se žáky. V závěru hodin učitelé hodnotili výkony a chování žáků, ale neumožnili jim vlastní sebehodnocení.

Ve sledovaných hodinách vytvářeli učitelé příznivé pracovní prostředí. Velmi pěkné vztahy mezi učiteli a žáky pozitivně ovlivňovaly celkový průběh výuky. Při skupinové práci žáci projevovali schopnost vzájemné komunikace a spolupráce. Nežádoucí chování žáků nebylo při inspekci zaznamenáno.

Laboratorní práce vycházejí z učebních osnov, většinou navazují na probrané učivo. Záznamy z nich mají rozdílnou úroveň, jsou vidovány, obsahově opravovány, v několika případech byly zjištěny neopravené gramatické chyby.

Velmi rozdílná je úroveň písemných záznamů v sešitech, chybí větší důslednost při jejich kontrole.

Frekvence známek v žákovských knížkách i poměr známek mezi ústním a písemným zkoušením odpovídá převážně charakteru předmětu. Jeden vyučující hodnotí známkami jen písemné prověrky v sešitech a k informaci rodičů o prospívání žáka v předmětu žákovské knížky nevyužívá.

Na základě hospitačních zjištění a ostatní kontrolní činnosti je kvalita výuky přírodopisu hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalitu vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnotí Česká školní inspekce souhrnně jako velmi dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry vycházejí z podrobné analýzy podmínek školy a zejména v oblastech péče o žáky se zdravotním postižením a protidrogové prevence reagují na potřeby místního regionu. Škola pokračuje v realizaci projektu „Model úplné základní školy se specializovanými třídami pro děti s SVPU“ a projektu „Model primární protidrogové prevence“. Další dlouhodobé cíle jsou stanoveny a postupně naplňovány v oblastech péče o talentované žáky, organizování sportovních a ekologických aktivit, zajištění personálních, prostorových a materiálně-technických podmínek, spolupráce s rodiči a odborovou organizací. Na koncepci navazuje plán práce na školní rok 1999/2000, ve kterém jsou uvedeny konkrétní úkoly s termíny plnění a odpovědností. Plán práce je aktualizován v týdenních operativních plánech. Tyto plány společně s ostatním plánováním vytvářejí ucelený systém s vymezením základních úkolů v jednotlivých oblastech činnosti školy.

Výuka ve třídách jednotlivých ročníků probíhá podle schváleného učebního plánu s výjimkou nedodržení celkové týdenní časové dotace, která je ve třídách VII. A a IX. B zkrácena o jednu vyučovací hodinu. Rovněž zavedení nepovinného předmětu anglický jazyk ve dvou třídách 3. ročníku nesplňuje předepsané podmínky. Struktura nabídky individuálních vzdělávacích aktivit formou volitelných předmětů je vzhledem k počtu tříd a různých zájmů žáků nedostatečně pestrá. Povinná výuka je doplněna jen třemi volitelnými předměty, informatika (8 skupin), seminář a praktika z přírodopisu (9 skupin), sportovní výchova (2 skupiny). Žáci ze tříd 1. stupně měli možnost výběru ze tří předmětů, individuální logopedická péče (2 skupiny), pohybové sportovní aktivity (2 skupiny), anglický jazyk (1 skupina). Pro žáky na 2. stupni jsou zavedeny tyto nepovinné předměty: cvičení z matematiky (3 skupiny), seminář a praktika z přírodopisu (1 skupina), praktika z přírodopisu (1 skupina), ekologická praktika (1 skupina), pohybové a sportovní aktivity (4 skupiny), a sportovní výchova (1 skupina). Především pro žáky tříd s RVJ chybí v nabídce předměty konverzace v anglickém jazyce a konverzace v německém jazyce. V sedmi zájmových útvarech je ve volném čase zapojeno 127 žáků.

Pro žáky se zdravotním postižením jsou zpracovány individuální vzdělávací programy.

Vzhledem k velikosti a podmínkám školy má plánování průměrnou úroveň.

Organizování

Specifikum organizační struktury školy je dáno integrací dvou základních škol, které si do dnešního dne zachovaly určitou identitu, kompetence a samostatné orgány. Organizační uspořádání je méně funkční, problematické a plně neumožňuje účinné řízení školy jako celku. V čele školy je ředitel, který má dva zástupce. Zástupce na odloučeném pracovišti je ve skutečnosti řídicím pracovníkem s vyššími pravomocemi, který má k dispozici samostatné

poradní orgány. Metodické orgány jsou společné pro obě pracoviště jen formálně ve skutečnosti pracují v průběhu školního roku samostatně. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu i provozu školy má jasně stanovená pravidla fungování, ale jsou vypracovaná pro jednotlivá pracoviště odděleně (řád školy). Jednání pedagogické rady a pracovní porady se konají na každém pracovišti zvlášť, používá se nesjednoceného označení tříd a různých verzí razítek s nesprávně utvořeným názvem školy. Bylo zjištěno nejednotné používání a vedení povinné dokumentace (třídních knih, řádu školy, zápisů z jednání pedagogické rady, individuálně vzdělávacích programů protokolů o vykonání komisionálních zkoušek). Systém a efektivita řízení jsou tím značně oslabeny.

Kompetence pedagogických pracovníků jsou stanoveny písemnou formou, podobně i pracovní náplně provozních pracovníků. Řád školy má dvě verze, v nichž jsou podle platného právního předpisu stanoveny povinnosti žáků a pedagogů. Jedna varianta řádu školy je zpracována přehledně, obsahuje však ustanovení o chování žáka mimo školu, čímž zasahuje do kompetencí zákonných zástupců. V obou verzích nejsou stanoveny práva žáků.

Poradním orgánem ředitele školy jsou dvě pedagogické rady, které jsou svolávány pětkrát ročně v předem stanovených termínech. Obsahová a formální úroveň samostatných zápisů není relevantní významu poradního orgánu. Závěry pedagogické rady často zasahují do kompetencí ředitele školy a třídních učitelů. Pracovní porady se na jednotlivých pracovištích konají každý týden a jsou důležitým organizačním i informačním prvkem řízení školy. Práce metodických orgánů je plánovaná, stanovené cíle však nejsou v praxi realizovány ani koordinovány. Poradní orgány jsou využívány při sestavování plánu práce a výročního hodnocení činnosti školy.

Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s příslušnými právními předpisy. Na formální nedostatky byl ředitel školy upozorněn. Rozvrh hodin splňuje požadavky vyhlášky o základní škole i psychohygienické a didaktické zásady. Kontrolou protokolů o komisionálních zkouškách bylo zjištěno, že za poslední dva školní roky bylo neoprávněně umožněno vykonání opravné zkoušky žákům 4. ročníku. Pro organizaci přestávek má škola povolenou výjimku MŠMT ČR ze dne 5. 10. 1999 čj. 29 724/99-22 zkrácením čtyř přestávek o pět minut.

Pracovníci školy mají přístup k potřebným informacím prostřednictvím školního rozhlasu, panelů a nástěnek ve sborovně a na chodbách. Další informace jsou předávány i ústní formou na poradách a při osobním styku. Ochrana osobních dat je zajištěna. Zákonným zástupcům poskytuje škola informace prostřednictvím žákovských knížek, třídních schůzek, školního a obecního časopisu. Na veřejnosti se škola vhodně prezentuje ve spolupráci s rodičovským sdružením formou různých oslav, besídek, kulturních vystoupení a dalších akcí. Žáci se zúčastňují téměř všech vyhlášených místních, okresních a vyšších kolech soutěží, olympiád a sportovních přeborů, v nichž dosahují dlouhodobě velmi dobrých výsledků.

Organizační uspořádání plně neumožňuje svou duplicitou efektivní řízení školy. Informační systém je funkční, organizování výchovně-vzdělávací činnosti má přes uvedené nedostatky průměrnou úroveň. Kvalita organizování školy je hodnocena celkově jako dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy ve vedení pracovníků a při řešení aktuálních úkolů uplatňuje taktní a citlivý přístup. Využívá mimo jednání pedagogických rad systém pravidelných porad se svými zástupci a následně s ostatními pracovníky na obou pracovištích školy, chybí společné porady všech pracovníků.

Vedení školy vytváří podmínky pro uplatnění iniciativy pedagogů při zajišťování zájmových

aktivit žáků. Odbornost pracovníků a jejich schopnosti využívá k zabezpečení výuky esteticko-výchovných předmětů, k zajištění výzdoby školních prostor a k přípravě vystoupení žáků pro rodičovskou veřejnost. Respektuje názor učitelů při výběru učebnic a učebních pomůcek.

Další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků vedení školy vnímá jako nezbytnou potřebu. Umožňuje jedné z učitelek dálkové studium učitelství pro 1. stupeň ZŠ a podporuje účast učitelů na vzdělávacích akcích s využitím získaných poznatků v pedagogickém působení. V nedostatečné míře je věnována péče nekvalifikovaným a začínajícím učitelům.

Ředitel školy pracovníky morálně i hmotně stimuluje. Kritéria pro stanovení pohyblivých složek platu jsou písemně zpracována, všem pracovníkům jsou známa. Osobní příplatky a odměny jsou vypláceny diferencovaně.

Práce školy je velmi stručně prezentována ve výroční zprávě školy.

Ředitel školy ve vedení a motivování pracovníků vychází z důvěry v jejich profesionalitu a odpovědnost. Vědomě ponechal dostatečně dlouhý časový prostor pro adaptaci učitelů na změněné podmínky školy. Nedostatkem je přetrvávající převážně izolované vedení pracovníků dvou pracovišť. V současné době je vedení a motivování pracovníků hodnoceno jako nadprůměrné.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy a oba jeho zástupci zpracovali pro tento školní rok plány kontrolní a hospitační činnosti, které vytvořily základ systému vnitřní kontroly a současně vymezují v této oblasti řízení školy kompetence jednotlivých členů vedení. Stanovené úkoly kontroly v časovém uspořádání a bez vymezení priorit postihují celou organizační strukturu školy, ovšem jen s dílčí kontrolou plnění a neúplným vyhodnocováním zjištěných skutečností.

Namátkovou kontrolou zjistila ČŠI závady ve vedení třídních knih a další dokumentace, žákovských knížek, podkladů pro zařazení žáka k integraci, v práci jednotlivých pracovníků, kteří byli pověřeni určitými úkoly, v činnosti předmětových komisí aj. Kontrola provedená vedením školy neodhalila nedostatky a následně nebylo využito negativních ani pozitivních zjištění pro ovlivnění další práce školy. Výsledky kontrol nejsou dostatečně analyzovány a neprojeví se v dalších oblastech řízení školy. Ze zápisů jednání pedagogické rady a pracovních porad vyplývá jen ojediněle projednávání a hodnocení výsledků kontrol uložených úkolů.

Na hospitační činnosti se kromě členů vedení školy nepodílí další pedagogický pracovník. Z hlediska potřeby kontroly úrovně vzdělávání a především z hlediska nezbytné pozornosti začínajícím a nekvalifikovaným učitelům je četnost a struktura hospitací za uplynulé období neodpovídající. Provedené a naplánované hospitace neposkytují dostatečně objektivní obraz o práci jednotlivých učitelů ani o úrovni výuky.

K hodnocení úrovně výsledků učení žáků vedení školy dosud nepoužilo vlastní evaluační nástroje. Z plánu kontrolní činnosti ředitele školy je zřejmý záměr provést v druhém pololetí školního roku prověření výsledků učení v předmětu matematika.

Vzhledem k podmínkám školy není kontrolní činnost dostatečně funkční, postrádá důslednější koordinaci a účinnou zpětnou vazbu. V uplatňovaném systému kontroly zjistila ČŠI převahu negativ.

Hodnocení kvality řízení

Na základě sledovaných jevů je celková úroveň řízení hodnocena jako průměrná.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- V jedné vyučovací hodině předmětů český jazyk a matematika jsou třídy 1. - 9. ročníku děleny na skupiny žáků.
- Ve třídách 6. - 9. ročníku je zavedena na jednom pracovišti školy vnější diferenciacce podle prospěchu žáků.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace a dotazník ředitele školy před inspekcí
- Zahajovací výkaz k organizaci školy k 10. 9. 1999
- Část povinné dokumentace školy dle § 38a) zákona č. 258/1996 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon): Rozhodnutí Školského úřadu Šumperk o změně v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení
čj. 13/99-B-00, vybrané třídní knihy ze školního roku 1999/2000, vybrané třídní výkazy a katalogové listy, rozvrh hodin, školní řád, zápisy z jednání pedagogické rady, protokoly o konání komisionálních zkoušek, vybraná osobní dokumentace Žzp a vybraná personální dokumentace
- Učební plány jednotlivých tříd
- učební osnovy a tematické plány učiva kontrolovaných předmětů
- Individuální vzdělávací programy pro Žzp
- Plán práce na školní rok 1999/2000 s přílohami
- Plány předmětových komisí a metodického sdružení
- Zápisy z pracovních porad
- Udělení výjimky MŠMT ČR čj. 29 724/99-22 k organizaci přestávek
- Plány vnitřní kontroly a plány hospitační činnosti členů vedení školy
- Záznamy z hospitací ve školním roce 1999/2000
- Kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků
- Vybrané žákovské knížky, sešity, kontrolní práce z matematiky a laboratorní práce z přírodopisu

ZÁVĚR

- Perspektivní příprava učitelů na výuku byla dle úrovně a způsobu práce s předloženými tematickými plány učiva převážně formální. Bezprostřední příprava na vyučovací hodiny měla velmi dobrou úroveň, vyučovací cíle se shodovaly s učebními osnovami.
- Kvalitu výuky sledovaných předmětů pozitivně ovlivnilo optimální využití pedagogické a odborné způsobilosti učitelů. Méně příznivá je situace v personálním zajištění výuky německého jazyka, především ve třídách s RVJ, kde škola neplní požadované podmínky v odborné způsobilosti učitelů.
- Prostorové a materiální podmínky školy umožňují plnit vzdělávací program. Potřebám výuky dvou cizích jazyků nevyhovuje současný počet odborných učeben. Učebnicový fond pro výuku na 1. stupni není zcela přizpůsoben zvolenému vzdělávacímu programu.
- Navštívené vyučovací hodiny se ve větší míře vyznačovaly promyšlenou organizací práce, kterou učitelé sledovali dosažení vyučovacích cílů. Nedostatečně byl uplatňován individuální přístup k žákům a vnitřní diferenciaci.
- Hodnocení žáků při vyučování mělo převážně formativní charakter. Ojediněle byli žáci vedeni k sebehodnocení.
- Vzájemné vztahy mezi učiteli a žáky pozitivně ovlivňovaly edukativní klima třídy.
- Veškeré plánování vycházelo z reálných možností a podmínek školy, vymezuje základní cíle ve všech oblastech činnosti školy. Negativním zjištěním je nedodržení týdenního učebního plánu dvou tříd.
- Oblasti působení, povinností a odpovědností jsou vymezeny všem pedagogickým pracovníkům. Uplatňovaná organizační struktura plně neumožňuje efektivní řízení školy.
- Vedení školy vytváří příznivé podmínky pro tvořivost a iniciativu pracovníků i jejich odborný růst.
- Kontrolní činnost je nejslabším článkem řízení školy. ČŠI zjistila v této oblasti značné nedostatky. Prostřednictvím provedených hospitací vedením školy ani umožněním vzájemných hospitací učitelů nebyla v dostatečné míře věnována pozornost a péče nekvalifikovaným a začínajícím učitelům.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech je v převážné míře příznivě ovlivňována zejména vyhovujícími personálními podmínkami. Vzhledem k výrazné převaze pozitiv ve většině vyučovacích hodin hodnotí Česká školní inspekce kvalitu vzdělávání celkově jako velmi dobrou.

Na úroveň řízení mají stále vliv změněné podmínky vzniklé integrací škol, které se projevují nedostatečnou koordinací a účinností zejména v organizování a kontrolní činnosti. Řízení školy je hodnoceno jako průměrné.

V práci školy byla zjištěna rovnováha pozitiv a negativ.

Česká školní inspekce zjistila neefektivní hospodaření s finančními prostředky v oblasti čerpání mzdových prostředků přidělených škole Školským úřadem Šumperk neoprávněným zavedením výuky nepovinného předmětu anglický jazyk ve 3. ročníku.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zonna Němcová	Mgr. Zonna Němcová v. r.
Členové týmu	Mgr. Josef Konečný	Mgr. Josef Konečný v. r.
	PaedDr. Rudolfa Kukulová	PaedDr. Rudolfa Kukulová v. r.
	Mgr. Vítězslav Navrátil	Mgr. Vítězslav Navrátil v. r.
	Mgr. Danuše Zálešáková	Mgr. Danuše Zálešáková v. r.

V Šumperku dne 17. února 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. března 2000

Razítko

Mgr. Jan Polách

Mgr. Jan Polách v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Šumperk	2000-03-30	135 134/00-05051
Zřizovatel Obec Mohelnice	2000-03-30	135 135/00-05051

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly vzneseny.